

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено
на засіданні кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08. 2022 р.)

в. о. завідувача кафедри

Наталія ШЕГИНСЬКА

Силабус з навчальної дисципліни
« РИНОК ПРАЦІ »
що викладається в межах ОПП «Соціальне забезпечення»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

Львів 2022

Силабус з навчальної дисципліни «Ринок праці»

Назва курсу	Ринок праці
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18, проспект В. Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 – Соціальна робота; 232 – Соціальне забезпечення
Викладачі курсу	Семів Любов Казимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри соціального забезпечення та управління персоналом.
Контактна інформація викладачів	semivlubov@gmail.com Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом, каб.330, проспект В. Чорновола, 61
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Ринок праці» є нормативною дисципліною циклу дисципліною циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності 232 – Соціальне забезпечення, для освітньої програми «Соціальне забезпечення», яка викладається в 6 семестрі в обсязі 4 кредитів. (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS)
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Ринок праці» посідає вагомe місце в системі підготовки фахівців – спеціальності «Соціальне забезпечення». Дисципліна формує систему професійних компетенцій практикуючих фахівців, які стосуються знань та навиків з питань ринку праці у сфері соціального забезпечення. В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати основи теорії та практики ринку праці; вміти використовувати знання в конкретних процесах працезбереження у сфері соціального забезпечення.
Мета та цілі дисципліни	Підготувати фахівців, здатних вирішувати теоретичні та прикладні проблеми з ринку праці у сфері соціального забезпечення на засадах оволодіння системою компетентностей.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1.Завіновська Г.О. Економіка праці: Навчальний посібник/Г.О. Завіновська. – К: КНЕУ. 2017, - 304 с. 2. Економіка праці : навчальний посібник [електронний ресурс] / за заг. ред. Г. В. Назарової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 330 с. - https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Nazarova.-Ekonomika-pratsi_2019.pdf 3. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник / Л.М. Ільїч, О.В. Акіліна — К. :Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020.— 952с.

	<p>https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33738/1/Akilina_L_Illich_EP_pidruch_FITU.pdf</p> <p>4. Гнатенко І., Рубежанська В. Національний ринок праці: ключові аспекти державного регулювання: монографія. Харків:СГ НТМ «Новий курс». 2019. 248 с.</p> <p>5. Ільч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: монографія. – К.: Алерта, 2017. – 608 с.</p> <p>6. Семів Л.К., Кузнецова А.Я., Рак Н.С., Вознюк-Богів І.М. Ринок праці: навч. посібник. К.: УБС НБУ, 2013. 231 с.</p> <p>Допоміжна</p> <p>5. Конституція України. - 1996.</p> <p>6. Кодекс Законів про Працю України від 25.03.2006 р.</p> <p>7. Про зайнятість населення. Закон України від 01.03.91. - Зібрання законодавства України - т.1, 1(3)13. - Із змін. від 17.12.99; 08.06.2000; 21.12.2000; 26.04.2001; 07.02.2002.</p> <p>8. Про оплату праці: Закон України від 24.03.95 р. № 108/95-ВР.</p> <p>19 Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 14.01.98. - Офіційний вісник України. - 1998. - № 6 - см.219.</p> <p>Інформаційні ресурси в Інтернет</p> <p>10. Офіційний сайт Верховної ради України // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws</p> <p>11. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua</p> <p>12. Офіційний сайт Державної служби статистики України // Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua</p> <p>13. Офіційний сайт Державної служби зайнятості // Режим доступу: http://www.dcz.gov.u</p> <p>14. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України // Режим доступу: www.mlsp.gov.ua</p> <p>15. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень // Режим доступу: http://www.niss.gov.ua.</p> <p>16. Official site of European statistics (Офіційний сайт Європейських статистичних даних) // Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat.</p> <p>17. Official site of International Labour Organization (Офіційний сайт міжнародної організації праці) // Режим доступу: https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm.</p> <p>18. Official site of United Nations Development Programme (Офіційний сайт Програми розвитку ООН) // Режим доступу: http://hdr.undp.org...</p>
Обсяг курсу	Всього аудиторних занять – 64 год., з них лекції – 32 год, практичні – 32 год. та 56 год. самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу здобувачі набудуть таких компетентностей та програмних результатів навчання: ПРН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження; ПРН 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення; ПРН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.
Ключові слова	Праця, ринок, соціально-трудові відносини, зайнятість, безробіття, центр зайнятості
Формат курсу	Очний
Теми	Див. схему курсу
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру

<p>Пререквізити</p>	<p>Навчальна дисципліна «Ринок праці» базується на знаннях, які містяться в Законах України, постановах Верховної Ради і Кабінету Міністрів України з питань соціально-економічного розвитку, соціальної політики та соціального захисту, а також відомчих матеріалах Міністерства соціальної політики України та департаментів соціального захисту областей України, теоретичних і аналітичних матеріалах Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, НУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», статистичних матеріалах Державної служби статистики тощо.</p> <p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни: соціологія, економіка праці та СТВ, правове соціального забезпечення.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Інтерактивні лекції, презентації; практичні заняття (навчальні дискусії, мозковий штурм, розв'язок ситуаційних вправ (кейсів)); самостійне навчання (індивідуальна робота, робота в групах, виконання практичних завдань).</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Мультимедійні засоби, комп'ютери, мобільні пристрої (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для комунікації, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) і програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Microsoft Teams, Zoom.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обговорення актуальних публікацій у журналах, наукових збірниках по питаннях економіки праці та соціально-трудова відносин (есе, складання тестів, ментальних карт, підготовка тез та участь у наукових студентських конференціях) – 36 бали; - Модульна контрольна робота - 14 балів; - Максимальна кількість поточних балів – 50 балів <p>Іспит, максимальна кількість – 50 балів. Разом: 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, тестові завдання, складання ментальних карт, підготовка тез на конференцію).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності.</p> <p>Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять та активність у аудиторії є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість</p>

	<p>відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, бали підсумкового тестування . При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<p>Питання до проведення підсумкової оцінки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність ринку праці, підходи до його вивчення. 2. Ринок праці як складова ринкової системи. Структура національних ринків України. 3. Структура ринку праці та його елементи. 4. Причини невідповідності попиту та пропозиції на РП. 5. Функції ринку праці. 6. Макроекономічні підходи до вивчення ринку праці. 7. Основні концепції аналізу сучасного ринку праці. 8. Маркетинговий підхід до вивчення кон'юнктури РП. 9. Інституційний підхід до дослідження ринку праці. 10. Системний підхід до трактування ринку праці. 11. Вузкий та розширений підходи до визначення пропозиції на РП. 12. Джереласукупноїпропозиціїробочоїсили. 13. Фактори та напрями впливу на обсяги сукупної пропозиції робочої сили. 14. Національні особливості пропозиції праці в Україні. 15. Індивідуальний попит на робочу силу, чинники, що його формують. 16. Короткостроковий та довгостроковий попит на робочу силу. 17. Фактори впливу на зростання попиту на робочу силу. 18. Регіонально-галузевий аналіз попиту на робочу силу. 19. Зміна попиту робочої сили за видами економічної діяльності в Україні. 20. Поняття, види та форми зайнятості на ринку праці. 21. Класифікаційні ознаки ринку праці. 22. Нормативно-правове забезпечення зайнятості в Україні. 23. Механізм регулювання зайнятості та ринку праці. 24. Державні, регіональні програми зайнятості. 25. Характеристика безробіття як соціального явища. 26. Основні види, рівень, наслідки безробіття. Критерії безробіття 27. Основні фактори формування безробіття. 28. Напрям державної політики в соціальному захисті безробітних. 29. Страхова модель забезпечення соціального захисту населення від безробіття. 30. Поняття гнучкості та жорсткості РП. Фактори жорсткості ринку праці. 31. Заходи до посилення гнучкості ринку в умовах ринкової економіки. 32. Запозичена праця як форма нетипової зайнятості. 33. Лізинг, аутсорсинг та аутстафінг персоналу, їх переваги та недоліки. 34. Мобільність робочої сили. Форми та види мобільності робочої сили. 35. Поняття неформального сектора і його складової – неформальної зайнятості. 36. Характерні риси неформальної зайнятості в українській економіці. 37. Сутність та структура незареєстрованого ринку праці. 38. Методи вимірювання незареєстрованого ринку праці та незареєстрованої зайнятості. Прямі та непрямі методи визначення зайнятості в нелегальному секторі. 39. Незареєстрований ринок праці в Україні (в статистичній оцінці).

	<p>40. Інститути інфраструктури ринку праці та її складові елементи.</p> <p>41. Державна служба зайнятості: завдання, функції щодо політики зайнятості.</p> <p>42. Єдина інформаційно-аналітична система державної служби зайнятості України (ЄІАС) та</p> <p>43. Структура державної служби зайнятості населення.</p> <p>44. Територіальна структура ДСЗ України.</p> <p>45. Основні прийоми аналізу ринку праці.</p> <p>46. Інформаційне забезпечення аналізу та прогнозування стану ринку праці України.</p> <p>47. Вітчизняні джерела статистичної інформації про стан ринку праці.</p> <p>48. Система статистичних показників ринку праці. Адміністративні дані ДСЗ.</p> <p>49. Прикладні проблеми аналізу та прогнозування ринку праці України.</p> <p>50. Мета, джерела фінансування та основні напрями активної політики ринку праці.</p> <p>51. Моделі політики зайнятості: американська, скандинавська та європейська моделі.</p> <p>52. Активні заходи державної політики та їх об'єкти.</p> <p>53. Працевлаштування та механізми забезпечення якісної збалансованості між пропозицією робочої сили та попитом на неї.</p> <p>54. Перенавчання в системі заходів активної політики на ринку праці.</p> <p>55. Допомога по безробіттю – важливий інструмент пасивної політики на ринку праці.</p> <p>56. Статистично-аналітичний огляд стану ринку праці України в кризовий та посткризовий період.</p> <p>57. Вплив структурної перебудови економіки України на формування ринку праці.</p> <p>58. Державне регулювання структурних змін в економіці.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Ринок праці»

Тижні	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, практична, лабораторна, самостійна робота,)	Література, ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1	<p>Тема 1. Ринок праці в економічній системі, його суть і функції</p> <p>1. Сутність ринку праці, підходи до його вивчення.</p> <p>2. Ринок праці як складова ринкової системи. Структура національних ринків України.</p> <p>3. Структура ринку праці та його елементи.</p> <p>4. Причини невідповідності попиту та пропозиції на РП.</p> <p>5. Функції ринку праці.</p>	<p>лекція – 2 год,</p> <p>- практична</p> <p>2 год</p> <p>самост- 3 год.</p>	<p>Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни»</p> <p>силабусу: 1,2,3,4,5</p>	Тестовий контроль, складання ментальних карт. Есе.	один тиждень
2-4	<p>Тема 2. Теоретичні основи аналізу ринку праці</p> <p>1. Макроекономічні підходи до вивчення ринку праці.</p> <p>2. Основні концепції аналізу сучасного ринку праці.</p> <p>3. Маркетинговий підхід до вивчення кон'юнктури РП.</p> <p>4. Інституційний підхід до дослідження ринку праці. Формальні та неформальні інститути регулювання ринку праці</p> <p>5. Системний підхід до трактування ринку праці.</p>	<p>- лекція – 4 год,</p> <p>- практична</p> <p>4 год,</p> <p>самост- 5 год.</p>	<p>Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни»</p> <p>силабусу: 1,2,3,4,5</p>	Тестовий контроль, складання ментальних карт. Есе	два тижні

5	<p>Тема 3. Індивідуальна та сукупна пропозиція на ринку праці</p> <p>1.Вузкий та розширений підходи до визначення пропозиції на РП. 2.Джереласукупноїпропозиціїробочоїсили. 3.Фактори та напрями впливу на обсяги сукупної пропозиції робочої сили. 3.4.Національні особливості пропозиції праці в Україні</p>	-лекція– 2 год, - практична 2 год, самост- 5 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5	Тестовий контроль, складання ментальних карт. Есе .	один тиждень
6	<p>Тема 4. Індивідуальний та сукупний попит на робочу силу</p> <p>1. Індивідуальний попит на робочу силу, чинники, що його формують. 2. Короткостроковий та довгостроковий попит на робочу силу. 3.Факторивпливу на зростання попиту на робочу силу. 4.Регіонально-галузевий аналіз попиту на робочу силу. 5.Зміна попиту робочої сили за видами економічної діяльності в Україні.</p>	-лекція– 2 год, - практична 2 год, самост- 5 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5	Тестовий контроль, складання ментальних карт. Есе ..	один тиждень
7	<p>Тема 5. Зайнятість населення</p> <p>1.Поняття, види та форми зайнятості на ринку праці. 2. Класифікаційні ознаки ринку праці. 3.Нормативно-правозабезпечення зайнятості в Україні. 4.Механізм регулювання зайнятості та ринку праці. 5.Державні, регіональні програми зайнятості.</p>	-лекція– 2 год, - практична 2 год, самост- 5 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5	Тестовий контроль, ментальна карта за темою. Есе	один тиждень
8	<p>Тема 6. Безробіття, його форми і причини.</p> <p>1.Характеристика безробіття як соціального явища. 2.Основні види, рівень, наслідки безробіття. Критерії безробіття 3. Основні фактори формування безробіття. 4.Напряמידержавноїполітики в соціальному захисті безробітних. 5.Страхова модель забезпечення соціального захисту населення від безробіття</p>	-лекція– 2 год, - практична 2 год, самост- 5 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5	Тестовий контроль, Есе	один тиждень
9-10	<p>Тема 7. Гнучкий ринок праці</p> <p>1.Поняття гнучкості та жорсткості РП. 2.Фактори жорсткості ринку праці. 3.Системний підхід до дослідження гнучкого ринку праці. 4. Мобільність робочої сили. Форми та види мобільності робочої сили 5.Заходи до посилення гнучкості ринку праці в умовах ринкової економіки. 6.Запозичена праця як форма нетипової зайнятості. 7.Лізинг, аутсорсинг та аутстафінг персоналу, їх переваги та недоліки.</p>	-лекція – 4 год, - практичні – 4 год, - самост.- б год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5	Тестовий контроль, ментальна карта за темою. Есе	два тижні
11	<p>Тема 8. Незареєстрований ринок праці</p> <p>1.Поняттянеформального сектора і його складової – неформальної зайнятості.</p>	лекція – 2 год, - практичні – 2 год, - самост.- 5 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі	Тестовий контроль. Есе	один тиждень

	<p>2. Характерні риси неформальної зайнятості в українській економіці.</p> <p>3. Сутність та структура незареєстрованого ринку праці. Неформальний сектор у структурі національного ринку праці.</p> <p>4. Методи вимірювання незареєстрованого ринку праці та незареєстрованої зайнятості. Прямі та непрямі методи визначення зайнятості в нелегальному секторі. Непрямі методи оцінки неформальної зайнятості</p> <p>8.5. Незареєстрований ринок праці в Україні (в статистичній оцінці).</p>		«Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4, 5		
12	<p>Тема 9. Інфраструктура ринку праці</p> <p>1. Інститути інфраструктури ринку праці та її складові елементи.</p> <p>2. Державна служба зайнятості: завдання, функції щодо політики зайнятості.</p> <p>3. Єдина інформаційно-аналітична система державної служби зайнятості України (ЄІАС) та Єдина технологія надання соціальних послуг центрами зайнятості (ЄТНАСП).</p> <p>4. Структура державної служби зайнятості населення.</p> <p>5. Територіальна структура ДСЗ України.</p>	лекція – 2 год, - практичні – 2 год, - самост.- 3 год.	Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5	Тестовий контроль, складання ментальної карти за темою	один тиждень
13-14	<p>Тема 10. Інформаційно-аналітичне і наукове забезпечення ринку праці</p> <p>1. Сучасні підходи до вивчення явищ та понять на ринку праці. Основні прийоми аналізу ринку праці.</p> <p>2. Інформаційне забезпечення аналізу та прогнозування стану ринку праці України.</p> <p>3. Вітчизняні джерела статистичної інформації про стан ринку праці. Форми державних статистичних спостережень зі статистики праці.</p> <p>4. Система статистичних показників ринку праці. Адміністративні дані ДСЗ.</p> <p>5. Прикладні проблеми аналізу та прогнозування ринку праці України.</p>	лекція – 4 год, - практичні – 4 год, - самост.- 5 год.	Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,7,15	Тестовий контроль, Ментальна карта. Есе.	два тижні
14	<p>Тема 11. Активна та пасивна політика держави на ринку праці</p> <p>1. Мета, джерела фінансування та основні напрями активної політики ринку праці.</p> <p>2. Моделі політики зайнятості: американська, скандинавська та європейська моделі.</p> <p>3. Активні заходи державної політики та їх об'єкти.</p> <p>4. Працевлаштування та механізми забезпечення якісної збалансованості між пропозицією робочої сили та попитом на неї.</p> <p>5. Перенавчання в системі заходів активної політики на ринку праці.</p> <p>6. Допомога по безробіттю – важливий інструмент пасивної політики на ринку праці.</p>	лекція – 2 год, -практична- 2 год. - самост.- 4 год.	Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4, 5	Тестовий контроль. Есе	один тиждень
15-16	<p>Тема 12. Особливості національного ринку праці</p> <p>1. Статистично-аналітичний огляд стану ринку праці України в кризовий та посткризовий періоди.</p> <p>2. Основні показники стану офіційного ринку праці в Україні.</p> <p>3. Вплив структурної перебудови економіки України на формування ринку праці.</p> <p>4. Державне регулювання структурних</p>	лекція – 4 год, - практичні – 4 год, - самост.- 5 год.	Перелік джерел, із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5	Тестовий контроль, складання ментальної карти за темою лекції	Два тижні

	змін в економіці. 5. Інноваційний вектор розвитку економіки та його вплив на зайнятість та ринок праці.				
	Разом:	Лекції - 32 год. Практичні - 32 год Самостійна робота : 56 год.			

**Професор кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом**

Семів Л. К.